కథామృతం

పెద్దిభొట్ల సుబ్బరామయ్య

తెలుగు కథానికా సాహిత్యంలో మేలిమి పదార్థం దండిగానే ఉంది. గడచిన పది దశాబ్దాల కాలంలోను కేవలం కథానికా రచయితలు కొందరు... కవి పండితులై కూడా కథానికా నవలా సస్యక్షేత్రాన్ని పండించిన వారు మరికొందరు... తరతరాల సామాజిక జీవితంలోనూ సాంస్కృతిక రంగంలోనూ కృషి చేసి లబ్ధప్రతిష్టులై ఉండి కేవలం 'ఆసక్తి'తో కథలు వ్రాసినవారూ ఉన్నారు. నవలలు వ్రాసిన వారున్నారు. చెప్పుకునేందుకు ఒకటే అయినా నవలా ప్రపంచంలో అగ్రస్థానం పొందిన 'మాలపల్లి' రచయిత ఉన్నవవారు 'స్వాతంత్ర్య సమరయోధులూ, రాజకీయవేత్తాను. అలాగే స్వాతంత్ర్య సమరంలో కంఠదఘ్నంగా నిలబడి పోరుతూనే సాహిత్యంపట్ల అమిత ఆసక్తి చూపిన వారిలో శ్రీ క్రొవ్విడి లింగరాజు గారు ప్రథమగణ్యులు. ప్రపంచ ప్రసిద్ధి చెందిన గోర్కీ 'మదర్' అనువాదంతో తెలుగునాట సాటిలేని కీర్తి నార్జించిన శ్రీ లింగరాజుగారు సంఖ్యలో అతి తక్కువ అయినా 'మంచి' కథలూ వ్రాశారు. అత్యుత్తమశ్రేణికి చెంది ఈ నాటి పాఠకులకూ అమితంగా నచ్చే 'తీర్పు'కథ 'చినుకు' పాఠకుల కోసం... ఈ నెల ప్రత్యేకం.....

క్రొవ్విడి లింగరాజు
కథ

తీర్పు

"ఎవరండీ అధికారులు ?"

"ఎందుకూ?"

"కేసు రిపోర్టు పుచ్చుకొనేవారు"

"ఏం కేసు?"

"కూనీ"

"ఏమిటీ ! కూనీకేసూ ! ఊం..."

"అవునండీ. నేనే కూనీ చేసింది!"

"ఎవరిని?.... పెళ్ళాన్ని చంపావేమిటి?"

"కాదండి.... కొడుకుని...."

"ఏమిటీ, కొడుకునా?"

సబ్ ఇన్‌స్పెక్టర్ ఉలిక్కిపడ్డాడు. పర్వతం లాంటి మనిషొచ్చి తనంతటతాను నేను నేరస్థుడనని చెబుతుంటే ఇనస్పెక్టరు తెల్లపోవడమేమిటి? నేరం దొరికితే తియ్యనీటికి చేపెక్కినట్లు ఉత్సాహపడే పోలీసు ఉద్యోగికీ మాంద్యం ఏమిటీ? నిజంగా పారిపోతూన్న దొంగను తరుముకెళ్ళి గబాలున మీద పడి ఒడిసి పట్టుకున్నంత హంగామా చేయవలసిన పోలీసు ఆఫీసరు నెమ్మదిగా లేచి "అరెస్టు చేశాను. కూచో" అన్నాడు. తర్వాత ప్రశ్నలాయన దగ్గరినుంచి రాకుండానే నేరస్థుడు "సందేహించకండి. నేనే చంపేను. కారణం మీకు తెలియనక్కరలేదు. ఇదిగో రక్తం చవిచూచిన కత్తి. శవదహనమైపోయింది" అన్నాడు.

ఇనస్పెక్టరు విధిలేక చట్టప్రకారం జరుపవలసిన కర్మకాండ అంతా జరిపించడం మొదలెట్టాడు కాని అతని హృదయంలో ఏదో ఒక సంకోచం వెనక్కి లాగుతూనే వుంది. చేతులకు సంకెళ్ళు తగిలిస్తుంటే సంకెళ్ళు తన చేతికే బరువుగా కనిపించాయి. ముద్దాయి శరీరాన్ని శోధిస్తుంటే నవనవలాడుతూ వికసించిన గులాబి పువ్వును అకారణంగా నలిపేస్తున్నట్టు వెక్కసపడ్డాడు. చీకటిగా ఉండే ఆ లాకప్‌లో అతన్ని నిర్బంధిస్తుంటే ధర్మదేవతను చీకటికొట్లో వేస్తున్నట్లు కటకట పడ్డాడు. కాని డ్యూటీ..... డ్యూటీ.... ఇండియన్ పీనల్ కోడ్.... అది స్టీమురోలరు.........

✿ ✿ ✿

కొంత స్తిమిత పడ్డాక ఇనస్పెక్టరు నేరస్థుని ప్రశ్నించడం ప్రారంభించాడు. నేరాలు కూపీ తియ్యడంలో ఉండే నేర్పంతా చూపించాడు. చచ్చిపోయిన పెళ్ళాం కొడుకేమో అనేఅనుమానంతో ప్రశ్నలు కురిపించాడు. చేతికందిన వయస్సు అవడం వల్ల సరసంలో తండ్రి కొడుకులొకచోట తారసిల్లారేమోనని సంశయించాడు. ఎన్నిప్రశ్నలకైనా నేరస్తుడు ఒక్కటే సమాధానమిచ్చాడు. "నేను

నేరస్తుడిని.నాచేతుల్తో నాకన్న కడుపును కోసుకున్న పాపిని.ఈ ప్రపంచంలో జీవించడానికి నాకు చోటూ లేదు, అర్హతా లేదు.అందుచేత నన్ను శిక్షించండి. శిక్షంటే జైలు కాదు.ఉరికి పంపించండి" అన్నాడు. అల్లా మాట్టాడే నేరస్తుడితో వ్యవహరించడం గజపతిరావు నాయు డుకు మరింత ఇరుకనిపించింది. లా అంటే మాటలా? చంపినవాడు చంప లేదంటే ఊరుకుంటుందా? చంపనివాడు చంపేనంటే ఊరు కుంటుందా? పెళ్ళికీ చావుకీ ఉన్నంత కర్మకాండ జర గాలిసి ఉంటె. నూరుమంది కళ్ళ ఎదుట మనిషిని మనిషి చంపితేనే సవాలక్ష గ్రంథం జరగాలి సిన లా ,ఒక మనిషొచ్చి నేను హత్య చేశానంటే మాత్రం ఒప్పుతుందా? కాక పోతే ఇలాంటి కేసును ఎన్నడూ చూచి ఎరుగని నాయుడుకు మాత్రం ఆశ్చర్యం కారణ మైంది.నాయుడికే అంతంతగా ఉంటే జవానులకేమి తెలుసు? వాళ్ళ సంతోషమల్లా ఒక్కటే. ఉచ్చులో పడింది పెద్ద పక్షి.అంతే.ఎంతో పనిచెయ్యక పోతే ఇల్లా వచ్చి ఇందులో చిక్కు కుంటాడా అనే నమ్మకం.

✿ ✿ ✿

ముద్దాయి రామన్న గ్రామం విజయేశ్వరం గోపూరు పోలీసు స్టేషనుకు ఎనిమిది మైళ్ల దూరంలో వుంది. గ్రామమైతే పెద్దదీ, మోతుబరీ రైతాంగం కలదీ. అయినా ఆ ఊరు ప్రయాణానికి సౌకర్యం లేదు. వేసవి కాలంలో తప్ప బళ్ళబాట లేదు. మిగతా రోజుల్లో కోటీశ్వరుడి కైనా కాలినడకే శరణ్యం. అందుచేత ప్రజలు నానా ఇబ్బందీ పడుతున్నా ఉద్యోగస్థుల తాకిడీ తక్కువవడం చేత ఇదే నయమను కుని రోడ్డుకోసం ఆందోళన చెయ్యడం లేదని ప్రతీతి. కొద్ది రోజుల క్రిందటనే గోపూరు స్టేషనుకొచ్చిన నాయుడు తెల్లారగట్లే లేచి నానా క్షోభా పడి విజయేశ్వరం చేరుకున్నాడు. ఉద్యోగస్థుల తాకిడి అంతగా ఎరుగని జనం పోలీసు ఉద్యోగి వచ్చేసరికి గడబిడ పడ్డారు. గజపతిరావు నాయుడు గ్రామ చావడిలో మకాంవేసి జవానుతో కబురంపి మున సబును రప్పించాడు. మునసబు రావడంతోనే -

"ఏదయ్యా నీ బకీరు ?" అన్నాడు నాయుడు.

"అదేటండోయ్ బకీరా?"

"అవును. ఏ మెరగనట్లు మాట్లాడతావేం?"

"ఏటండోయి ఇనస్పెక్టరుగారూ !ఇపరీతంగా సెప్తున్నారే ?"

"ఏమయ్యా మునసబూ ! ఆట్టే నటించకు. ఊళ్లో పలుకుబడి ఉన్నంత మాత్రాన కేసు కుమ్మకు చేద్దామంటే సాగదు సుమా. అందులోనూ కూనీ కేసు!"

"కూనీ కేసాండి ! మా ఊళ్ళోనా ? అదేటండీ!"

"ఓహో ! నంగనాచిలా మాటాడుతున్నావు. ఇంతకూ అతని పలుకుబడి అంత గొప్పదేం ? అబ్బాయి ! మునసబూ, ఈ పోకడలు కట్టిపెట్టు. నిన్న ప్రొద్దున్న మీ ఊళ్ళో కూనీ జరిగింది. ఈ ఊరికల్లా నాయకుడట కాదూ ఆ రామన్న. అంత మాత్రాన్ని దాగుతుందనుకోకు. ఆ రామన్న కొడుకుని కూనీ చేశాడు. మరి.."

"అదేంటండోయ్ - రామన్న దొరా ! కూనీ ! కొడుకుని...." అని తెల్లబోయాడు మునసబు.

మొదట సందేహపడుతూ వచ్చిన ఇనస్పెక్టరుకు ఇందులో ఏదో కుంభకోణముందనే అనుమానం ప్రబలింది.

"ఏమయ్యోయ్ మునసబూ ! ఇందులో దాచడానికేమీలేదు. నిన్న ఉదయం రామన్న తన కొడుకును తాను కూనీ చేసినట్లు ఒప్పుకుని రాత్రి వచ్చి రిపోర్టు ఇచ్చి అరెస్టు అయినాడు. ఆ కేసు విచారణ జరపడానికొచ్చాను. బకీరు రాయకపోతే నీ కొంపమీది కొస్తుంది......"

అని ఇంకా చెప్పబోతుంటే మునసబుమాట కడ్డొచ్చాడు. "ఏమండోయ్ ఇనస్పెక్టరుగారూ ! నిజం చెప్తా వినండి. రామన్నదొర అలాంటి మనిషి కాడు. బహు పెద్దమనిషి. మా బురదనాటి సీమంతా ఆయన్ని ధర్మదేవతలా చూచుకుంటాం. నిన్న ఆయన కొడుకు చచ్చిపోయిన మాట వాస్తవమే. మేమంతా వెళ్ళి దహనం చేసొచ్చాం. కాని అది కూనీ ఏమిటండీ ? ఆకతాయి ముండాకొడుకు ఆ కొడుకు నానా రోగాలూ పడి ఒళ్ళు పాడుచేసుకుని చచ్చాడు. వాడిని ధర్మ దేవత చంపడమేమిటండీ? ఇందులో ఏదో ఉంది బాబూ ! నిన్ననే నేను జనన మరణాల పుస్తకంలో వ్రాశాను. అంతేకాని కూనీ లేదండీ బాబూ! నమ్మండి!"

ఇనస్పెక్టరు అడ్డొచ్చి "మునసబూ ! అదేమీ ప్రయోజనం లేదోయి. నేరస్థుడే వచ్చి నేరాన్ని ఒప్పుకుంటే నువ్వూ నేనూ గిజగిజ లాడితే మాత్రం ఏమి ప్రయోజనం? రామన్న గోపూరు లాకప్ లో ఉన్నాడు. తెలుసా?"

"ఇనస్పెక్టరు గారూ ! నమ్మడానికి మనసొప్పడం లేదండి. మా దొర ఖైదీ అవడ మేటండీ! అలాంటి చిల్లర మనిషి కాదండి!"

"అదేమిటోయి ! నీ కెంత చెప్పినా అర్థం కాదేమిటి? చూడగా చూడగా నీ పీకమీదికి తెచ్చుకొనేటట్టు న్నావు. మాట్లాడక నే చెప్పినట్లు బకీరు వ్రాయి. పద వాళ్ళ ఇంటికి. విచారణ చేద్దాం."

"ఏం విచారణ బాబూ ! ఆ ఇల్లాలి మొహం ఎట్లా చూడడం? ఇంతకీ ఎంత నిర్భాగ్యుడైనా ఒక్కడే కదా కొడుకు. కడుపు దుఃఖం చేత మనిషి కేమైనా మతి భ్రమ కలిగిందేమో యోచించారూ ?"

"అలాంటి చిహ్నాలేమీ లేవు. కొంచెం ఆవేశం కనిపించింది. అంతే."

✿ ✿ ✿

నాయుడు, మునసబు, నలుగురైదుగురు పెద్ద మనుష్యులు రామన్న ఇంటికెళ్లేరు. పుత్రశోకంతో మూలబడ్డ అతని భార్య లచ్చమ్మ (అనే లక్ష్మీదేవమ్మ పోలీసు రికార్డులో)కు రామన్న కబురు చెప్పేరు. ఒక్క వేటుతో కూలిపోయిన అరటి చెట్టులా పడిపోయి ఘొల్లుమంది. కొడుకు చావుకు భర్తపాటు తోడై జీవితమంతా అంధకారమై పోయింది. ఈ రెండు బాధలకన్న తెరబయట నున్న పోలీసు ఇనస్పెక్టరు ప్రశ్నలకు సమాధానం చెప్పే బాధ మరింత ఎక్కు వైంది. అప్పటికప్పుడే నాయుడు ఇంక్వయిరీలో రామన్న చాలా మంచివాడనీ, పెద్దమనిషి అనీ, ధర్మాత్ముడనీ, చుట్టుప్రక్కల నాలుగైదు గ్రామాల వాళ్ళు అతని ధర్మ నిర్ణయానికి బద్ధులై వుంటారనీ తెలిసింది. అందుచేతనే గజపతిరావు నాయుడుకు నేరం సంగతి మరింత అగమ్యమై పోయింది. అలాంటి ఘరానా మనిషి తనూ, భార్యా అనేక మ్రొక్కులు మ్రొక్కి నలభై ఏట కన్న కొడుకును

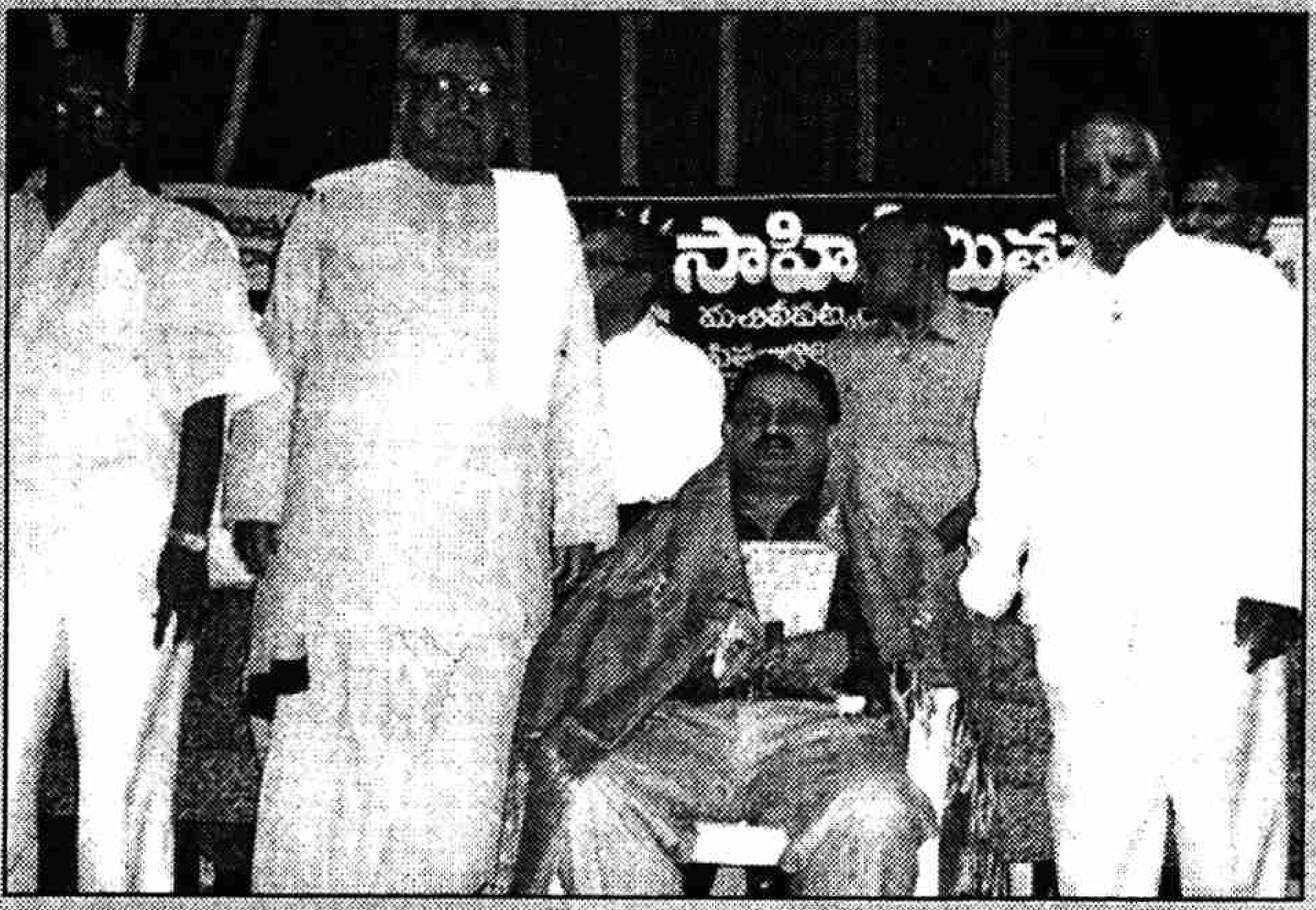

ప్రముఖ సాహితీవేత్త డా|| రావి రంగారావు సారధ్యంలో విశేష సాహిత్య కార్యక్రమాలను నిర్వహిస్తున్న ప్రముఖ సాహిత్య సంస్థ సాహితీ మిత్రులు, మచిలీపట్నం, తమ27వ వార్షికోత్సవం సందర్భంగా 26-01-2008న 'గ్లోబల్' మినీకవితా సంపుటి రచయిత శ్రీ సింగంపల్లి అశోక్‌కుమార్ గారిని 'మినీకవిత ప్రతిభాపురస్కారం 2007'తో సత్కరిస్తున్న తెలుగు విద్యార్థి సంపాదకులు శ్రీ కొల్లూరి కోటేశ్వరరావుగారు తదితరులు.

– ఎంతో అపురూపంగా పెంచుకొన్న కొడుకును – వాడు ఎంత దుర్మార్గుడైతే మాత్రం చేతులారా చంపడానికేమి కారణం ఉంది? అందుచేతనే లచ్చమ్మను విచారించడంలో సామాన్యంగా పోలీసు ఉద్యోగస్థునిలో అపురూపమైన శాంతాన్నీ, సౌమ్యతనూ తెచ్చుకొని మాట్లాడేడు.

"గోరుచుట్టు మీద రోకటిపోటా దేవుడా?" అంది.

"తెలిసినదంతా చెపితే ఉపకారం జరుగుతుం దమ్మా !"

"నా జన్మకిక ఒకటే ఉపకారం... ఇంతకీ ఆ మహరాజు చంపడమేమిటి కొడుకుని? వాడి కర్మానికి వాడే పోయాడు...."

"ఆయనే వచ్చి తన కొడుకుని తానే చంపినట్లు చెపుతున్నాడే మరి ?"

"అదేమిటో నాయనా ! నాకేమీ తెలియదు. ఆయనల్లా ఎందుకు చెప్పేడో ? చెట్టంత కొడుకు రాలిపోతే మతి చలించడంలో ఆశ్చర్యమేమిటి? మొండి ఘటాన్ని గనుక నేను బ్రతికున్నాను. అయిన కర్మమంతా చాలక కోర్టుకు కూడా ఎక్కాలికాబోలు...."

"తండ్రి కొడుకుల కేమైనా తగాదాలున్నాయా ఏమిటి?"

"అయ్యో, రామా ! అది కూడానా? నూరు నోములు నోస్తే లేక లేక కలిగిన నలుసును అపురూపంగా పెంచుకున్నాం. మా ప్రారబ్ధం కొద్దీ వాడి నడవడి మంచిదైంది కాదు. అయినా తండ్రీ కొడుకులు మాట్లాడుకుంటేగా దెబ్బలాట రావడానికి?"

"ఆ వేళ ఏమైనా తగాదా పడ్డారా?"

"అదేమో నాకు తెలియదు. క్రితం రాత్రి ఏడు గంటలకు వీధి వెంకయ్యగారు, ఇంకా ఎవరో వచ్చి కొడుకు మీద ఆ మహరాజుతో ఏదో నేరం చెప్పేరు. వాళ్ళ అమ్మాయిని వాడు మోటుసరసం చెయ్యబోయాడని కాబోలు ! మావాడు అనేక రోజులుగా దుస్సహవాసం పట్టి అన్ని విధాలా పాడైపోయాడు. నాయనా! వారితో ఎన్నోసారులు మూర్ఖపురాలిని నేచెపుతూ వస్తే వినిపించుకోలేదు. ఇంటి వ్యవహారాలు చూడడానికి వారికి తీరిక ఎక్కడ ? ఎప్పుడూ ఏదో ఊరి వ్యవహారమే అయిరి..... పెద్ద మనుష్యులు వెళ్ళిపోయిన తర్వాత మాత్రం మామూలుగా భోజనానికి లేవకుండా బెంగపడి కూచున్నారు. ఎన్నిసారులు పిలిచినా లేవలేదు. దానికితోడు తెలివి తక్కువ దాన్ని నేను గూడా ఆయన్ని ఒక మాటన్నాను. "కొమ్మైనప్పుడు వంగకపోతే మానైతే వంగుతుందా? చిన్ననాడు వాడిని అదుపాజ్ఞల్లో పెట్టకపోయి ఇప్పుడు దిగులుపడితే ఏం ప్రయోజనం? లేవండి" అన్నాను. ఆ మారాజు కేం కష్టం కలిగిందో మరి. ఎప్పుడూ లేదు, భోజనం చేసి కొడుక్కోసం చావట్లో అల్లాగే కునుకుతూ కూచున్నారు. కొడుకు రాత్రి తొమ్మిది పది గంటలకు తూలుతూ వచ్చి తిన్నగా తన గదిలో కెడుతుంటే తండ్రి చెయ్యి పట్టుకున్నారు. వాడు విదిలించుకుని లోపలికి పోయాడు. లోపల నుంచే భోజనం అక్కర లేదని ఒక్క కేక పెట్టేడు నాకు. తండ్రి కూడా గదిలో కెళ్ళేరు. నేను కూడా వెళ్ళబోతే తండ్రి రావద్దన్నారు. కడుపుతీపి ఏడిపించినా ఆడదాన్ని నాకెందుకన్నట్లు వెనక్కొచ్చాను. తండ్రి వాడిని మందలించారు. లాలించారు. కొడుకు కూడా కొంచెం మర్యాదహీనంగా మాట్లాడినట్లు అక్కడక్కడ వినిపించిన ముక్కల వల్ల నాకు తెలిసింది. అప్పటికి రెండు రోజుల క్రిందటనే రామన్నపేట నుంచి వాడికి ఇరవై యకరాలు కట్నమిచ్చి పిల్లనిస్తామని వచ్చారు. మారాజు ఏమీ మాట చెప్పలేదు. 'పెళ్ళి అయితే కుదుటపడతాడు. చెయ్యగూడదా?' అని నేనొక ఆడమాట అన్నాను. 'దాని గొంతుక కూడా కొయ్యాలా?' అన్నారు. మళ్ళీ ఆ రాత్రి వాడితో పెళ్ళి సంగతేదో చెప్పినట్టున్నారు. 'నాకొద్దు. పెళ్లి వద్దు, పెటాకులూ వద్దు' అనే మాటొక్కటే నాకు వినిపించింది. నేనెరిగింది అంతే. అర్ధరాత్రి ఆయనగారు లేచి కొడుకు గదిలోకెళ్ళి, కన్నీరు మున్నీరుగా ఏడుస్తూ వచ్చి నన్ను లేపి 'అంతా అయిపోయింది. అబ్బాయి చచ్చిపోయాడు' అన్నాడు. నేను గొల్లుమంటూ లేచి గదిలోకి వెళ్లేసరికి మొగం నల్లబడిపోయి పడున్నాడు కొడుకు. తర్వాత చెప్పడానికేముంది? నలుగురూ వచ్చారు. ఏడుపులు, పెడబొబ్బలు! నాయనా, కలికాలం, తండ్రి ఆపత్తు గడపవలసిన కొడుకుని తండ్రే చేతుల్తో కొరివెట్టవలసి వచ్చింది. లేక లేక కలిగిన మా సంతానం మూడు నాళ్ళ ముచ్చటైపోయింది."

అని ఒక్కసారిగా లచ్చమ్మ బావురుమంది. ఇనస్పెక్టరు హృదయం కూడా కరిగిపోయింది. అతనికి దిక్కు తోచలేదు.

✿ ✿ ✿

గజపతిరావు నాయుడు కథంతా మననం చేసుకున్నాడు. ఊళ్ళో దర్యాప్తు వల్ల తెలుసుకున్న దానికి లచ్చమ్మ కథా కలుస్తోంది. కాని రామన్న స్టేటు మెంటుకు ఏమీ అందడం లేదు. ఆత్మహత్యా అనే సంశయం కలగక పోలేదు గాని రామన్న ఆ భారాన్ని తనమీద ఎందుకు వేసుకుంటాడు? కడుపు తీపేకాని ప్రాణం తీపి మాత్రం తక్కువదా? కాని శాంతుడైన వాడు రేగితే ధర్మరాజు కోపంలాంటిదే కదా. అందులోనూ పరువు ప్రతిష్టలతో బ్రతికే వాడికి కడుపుతీపి కన్నా కూడా ఆత్మగౌరవం ఎక్కువై, కొడుకు చేసిన ఏ దుర్మార్గానికో కుపితుడై తాత్కాలికోద్రేకంచేత ఏ కొట్టరాని చోటనో కొట్టి ఉంటే చచ్చిపోవచ్చును అని కథ కలుపుకున్నాడు. ఇందులో వెనక ముందా లోచనలక్షీ, దయా దాక్షిణ్యాలకీ పరిపూర్ణమైన ఆస్కారమున్నా 'లా' దృష్టిలో వీటికి చోటు లేదు. మతాచారాల్లో అభానికీ, శుభానికీ కూడా ఎంతో తతంగం విధిగా నడపవలసిన 'లా' కూడా దాని పంథానది అవిచ్ఛిన్నదంగా నడపవలసిందే. అప్రయత్నంగా రామన్న నిర్దోషియనీ, అతణ్ణి తప్పించాలనీ నాయుడు కేదో అభిప్రాయం స్ఫురించేది కాని పోలీసు ఉద్యోగం. డ్యూటీ, లా, పీనల్‌కోడ్ ఇవన్నీ జ్ఞాపకం వచ్చేసరికి మామూలు ఉద్యోగస్థుడయ్యేవాడు. రామన్న వ్యవహారం చూస్తే ఎంత ప్రయత్నించినా కొరుకు పడేటట్టలేదు. లాకప్‌లో ఏదో దీర్ఘాలోచనా తత్పరుడై ఉండడం, ఎన్ని ప్రశ్నలకైనా ఒక్కటే జవాబు చెప్పడం జరుగుతోంది.

"ఎందుకండీ ఈ తర్జన భర్జన? నా కడుపును కోసుకున్న కఠినుడ్ని..... ఎవరికోసం నే బ్రతకాలి? లా ప్రకారం శిక్షించి నా బాధ తప్పించండి. మీ కెల్లా కావలిస్తే అలా బందోబస్తు చేసుకోండి" అనేవాడు. పైగా ఊరివాళ్ళు, బంధువులు ఎందరో చూడడానికొస్తే ఎవ్వళ్లనీ తన దగ్గరికి తీసుకు రావద్దన్నాడు. ఈ మనిషితో ఏం చెయ్యడం? కేసు తంతు నడపవలసిందే ! దొరికినంత కథను గుదిగ్రుచ్చి, పై ఉద్యోగస్థులతో సంప్రదించి కూనీ కేసు బనాయించాడు నాయుడు.

✿ ✿ ✿

కూనీకేసు తతంగం అంతా నడిచింది. మొదట మేజిస్ట్రేటు ఎదుట ఆయన స్టేటుమెంటు రికార్డు చేయడం, మేజిస్ట్రేటు కోర్టులోకొంత తంతు నడపడం, మేజిస్ట్రేటు సెషన్సుకు పంపడం జరిగింది. కేసులో ఎన్ని లోపాలుంటే మాత్రం ఏమిటి? ముద్దాయి నేరాన్ని ఒప్పుకుంటున్నప్పుడు కేసులో కష్టమేముంది? రామన్నను సెంట్రలు జైలులోకి తీసుకపోయారు.

✿ ✿ ✿

సెషన్సు జడ్జీ గిరీరావు పంతులుకు పింఛను పుచ్చుకొనే కాలమయ్యే సరికి జిల్లా జడ్జీ పనైంది. జిల్లా మునసబు ఉద్యోగంలో ప్రవేశించి క్రమంగా ఈ ఉద్యోగానికొచ్చాడు. మనిషి చాలా శాంత స్వభావుడూ, పాపభీతి కలవాడూ అవడంచేత ఉద్యోగంలో ప్రమోషన్‌కూడా నిదానంగానే వచ్చిందని ప్రతీతి. ముద్దాయిని శిక్షిస్తుంటే ఆ శిక్ష తానను భవిస్తున్నట్లు తహతహలాడేవాడు. అట్టే కాలం ఉండదు కనుక హైకోర్టు ఊరుకుంది కాని, లేకపోతే ఎన్ని దెబ్బలు తినవలసినవాడో. ఆయన ఎదట రామన్న విచారణ. పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు రావుసాహెబు వెంకయ్యనాయుడు అధికారుల దయవల్ల తొమ్మిది సంవత్సరాలుగా ఆ పని చేస్తున్నాడు. మళ్ళీ మూడు సంవత్సరాలు ఉద్యోగం పొడిగించుకోడానికి ఆత్ర పడుతున్నాడు. కేవలం అలవాటువల్ల పోలీసుకేసులో తిరుగుడుండదనీ, చిన్న చిన్న లోపాలున్నా వాటిని

సర్దుకోవలసిన పూచీ ప్రాసిక్యూటరుదనే నమ్మకంతో వాదించేవాడు. పోలీసుకేసులో ముద్దాయికి శిక్ష పడినప్పుడల్లా తన దివాన్ బహదూర్ ఆదర్శానికి ఒక మెట్టు సాధించినట్టుగా నమ్మేవాడు. లా యొక్క నిరంకుశత్వంలో అలాంటి విశ్వాసాన్ని ఆయన కుదుర్చుకున్నాడు. ఇనస్పెక్టరు గజపతిరావు నాయుడు సామాన్యంగా కూనీకేసుల్లో పోలీసులు అధికారులు చూపించే ఉత్సాహాన్ని చూపకుండా ఏదో పోలీసు యంత్రంలో ఒక్కకీలుగా మాత్రమే పని చేస్తుండడం రావుసాహెబుకు అత్యంత ఆశ్చర్యం కలిగించింది.

ప్రాసిక్యూటరు సాక్ష్యమైపోయింది. ముఖ్యసాక్షి గజపతిరావునాయుడే. రామన్న అంగీకారానికి అనుగుణ్యంగానే ఉంది అతని సాక్ష్యం. ముద్దాయి వకీలును ఏర్పాటు చేసుకోవడానికి నిరాకరించాడు. అతడు తప్పించుకోదలచుకుంటేగా? జడ్జి పట్టుదల మీద గవర్నమెంటు ఖర్చుతో ముద్దాయి తరపున వకీలు ఏర్పాటైనాడు. అతడు మాత్రం ఏం చేస్తాడు? ప్రాసిక్యూషన్‌లో లోపాలు చూపించగలడు కాని రామన్నకు పాఠం చెప్పగలడా? సాక్షి విచారణ ముగిసిన తర్వాత జడ్జీ ముద్దాయిని..........

"ఏం చేప్తావు ? నేరం చేశావా?"

"నేరస్థుడనే."

"మేజిస్ట్రేటు ఎదుట ఇచ్చిన స్టేటుమెంటు ఐచ్ఛికంగానే ఇచ్చావా?"

"ఆఁ"

"అందులో సంగతులన్నీ నిజమేనా?"

"మార్చడానికేమీ లేదు."

"హత్యకి కారణం ఏమిటి?"

"అయిపోయిన తర్వాత ఆ విచారమెందుకండీ?"

రామన్న ముఖంలో దీనత్వముందికాని, అధైర్యం ఎక్కడా కనబడడం లేదు. మానవ ప్రకృతిని గురించిన తత్వ విమర్శనను ఎంతో అప్పుడప్పుడు గిరిరావు పంతులు చదువుతూ వచ్చాడు. కాని ఈ ముద్దాయి వైఖరి తనకు అవగాహన కాలేదు. అయితే ఇతడు అపూర్వమైన ధర్మమూర్తి కావాలి; లేకపోతే తడిగుడ్డలతో గొంతు కోసి పచ్చి నెత్తురును త్రాగే కటికవాడైనా కావాలి. సాక్ష్యంలోని విషయాలు, ముఖంలోని దీనత్వం, ధైర్య లక్షణాలు సమన్వయిస్తే రెండవ తరహాగా ఆలోచించడానికి ఆస్కారం కనిపించలేదు జడ్జీగారికి.

ప్రాసిక్యూటరు నేరారోపణ చేస్తూ వాదించాడు. ముద్దాయి అంగీకారం, హఠాత్తుగా చచ్చిపోయిన వాడి శవాన్ని పరీక్షకు పంపకుండా తన పలుకుబడి నుపయోగించి దహనం చేసెయ్యడం, ముద్దాయి భార్య లచ్చమ్మ స్టేటుమెంటులోని తండ్రి కొడుకుల తగాదా, అన్నీ ముద్దాయి దోషానికి నిర్ధారణలుగా చూపించాడు. హత్యకు కారణం ఏదో ప్రబలమైనది ఉండి తీరుతుందనీ, ఏ స్త్రీయైనా కూడా కారణం కావచ్చుననీ, రామన్న పలుకుబడివల్ల అలాంటి సాక్ష్యం రావడం అసంభవ మనీ వాదించాడు. ఆయన వాదిస్తుంటే రామన్న ముఖం చిట్లించుకొని కటకట పడ్డాడు. ఒళ్ళంతా చీమలు, జెర్రెలు పాకినట్లు చిరాకుపడ్డాడు. శరీ రాన్ని సూదుల్తో గుచ్చి నట్లు బాధపడ్డాడు. ఆ తహతహ రావు సాహెబుకేం తెలుస్తుంది? ఎద్దు పుండు కాకికి నొప్పా? రాలి పోయినది ముసలి పండైనా, బద్ధలైనది పచ్చి నామైనా అపర కర్మ చేయించే పౌరో హితుడికి మంత్ర తం త్రాలు ఒక్కటే. తంత్ర ప్రకారం గోదాన భూదాన సాలగ్రామ దానాలు అడుగుతూనే ఉంటాడు. లా తంత్రం గూడా అలాంటిదే. అది యధావిధిగా సాంగో పాంగంగా నడవ వలసిందే. ముద్దాయి పలుకుబడి వల్ల కలిగిన లోపాల నాస్కారం చేసుకొని అతన్ని విడు దల చేస్తే పరగణాలో నేరం హద్దులు మీరి పోతుందని గూడా వాదించాడు రావు సాహెబు.

గవర్నమెంటు ఏర్పాటుచేసిన ముద్దాయి వకీలు యధావిధిగా తన ధర్మాన్ని నిర్వర్తించాడు. ముద్దాయి నేరాన్ని అంగీకరించినంత మాత్రాన శిక్షార్హుడు కాడనీ, పుత్రశోకం వల్ల మతి భ్రమించి తత్కాలమైన ఆవేశం వల్ల చచ్చిపోయే ఉద్దేశ్యంతో అలా అంగీకరించి ఉండవచ్చుననీ వాదించాడు. ఇంతకూ ఇలాంటి నేరానికి కారణం ప్రధానమైనదని హైకోర్టు తీర్పులన్నీ చూపించి, అలాంటి ప్రబల కారణం ఏమీ ప్రాసిక్యూషన్ ఋజువు చేయలేదు కనుక అందుచేత సంశయానికి తావుందనీ, బ్రిటిష్ చట్టప్రకారం సంశయముంటే ముద్దాయి కను కూలంగా తీర్పు ఇవ్వాలనీ చక్కగా వాదించాడు. రామన్న మహనీయమైన ఒక ఆవేశంలోనో ఒక ధర్మ విచేచనలోనో పడి ఈ నేరాన్ని తన నెత్తిపై వేసు కుంటున్నాడనీ, ఈలాంటి బాధ్యత వహించడం అగాధమైనట్టిన్నీ, భవిష్యత్తులో మాత్రమే గోచరమైయే టట్టిన్నీ ఒక్క మహత్తరమైన నైతిక కారణం ఉంటుం దనీ, మామూలు కేసులా దీనిని విచారించకూడదనీ, ఈబాధ్యత న్యాయమూర్తిదే అనీ వాదన ముగించాడు.

ఈ యువకుడికెందుకు తన జీవితం యెడల ఇంత పట్టుదల కలిగిందా అని తెల్లబోయి చూస్తు న్నాడు రామన్న. బాధ్యత తనమీద పెట్టిన ఆఖరు వాక్యం విని జడ్జీ నూతన భారంతో క్రుంగినట్లయి నాడు. పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు ముద్దాయి వకీలు వాదనను హేళనచేస్తూ జవాబు చెప్పేడు. తీర్పుకు కేసు వాయిదా వేశారు.

✿ ✿ ✿

విచారణ జరుగుతున్నంత సేపూ జడ్జీ దృష్టి ముద్దాయి ముఖంమీదనే ఉంది. పిసరంతైనా మృత్యు భీతి ఆ ముఖంమీద కనబడడం లేదు. నిండు కుండలా తొణుకూ బెణుకూ లేకుండా ఉన్నాడు. ఆ కుండలో నిండి ఉన్నది నిజమైన శాంతో, లేక దుఃఖమో పరమేశ్వరుడికెరుక. విచారణ ముగిసి నప్పటి నుండి ఆయనకు ఆందోళన హెచ్చింది. ఇక ఆ మనిషి ప్రాణం తనచేతిలో వుంది. ప్రాసిక్యూషన్ వాదంలో లోపాలున్నా ముద్దాయి అంగీకారం బలంగా వుంది. డిఫెన్సు వకీలు చెప్పిన మహత్తరమైన నైతికకారణం ఉండడానికీ సావకాశాలున్నాయి. కేవలం ముద్దాయి మాట నమ్మి శిక్షిస్తే ఒక్క ప్రాణం తనచేతి మీదుగా పోతుంది. జైలులో అతని ప్రవర్తన ఎలా ఉందో తెలుసుకోవడానికి జైలు అధికారుల నడిగేడు. రామన్న ఎప్పుడూ ఏదో ధ్యానంలో ఉంటాడనీ, మామూలు కూనీ ఖైదీలలాగా తన కేసు సంగతి అందరితో చెప్పుకోడనీ, ఎవరికీ ఏ విధమైన శ్రమా ఇవ్వడనీ జైలధికారులు చెప్పేరు. ఈలాంటి అగాధమైన మనిషి యొక్క ఆంతర్యం తనకు ఎల్లా తెలుస్తుంది? కేవలం నిర్జీవమైన పుస్తకపు లా ఆధారం చేసుకుని శిక్ష విధించాలసొస్తే తన చేతిమీదుగా ప్రాణం తీయాల సొస్తుందే. ఈ విచక్షణ చెయ్యకపోతే

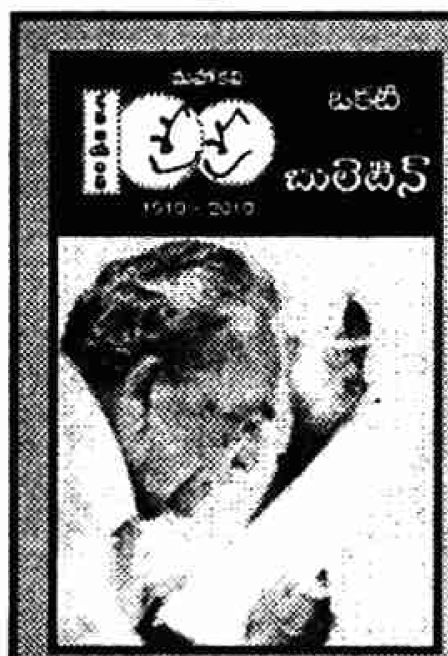
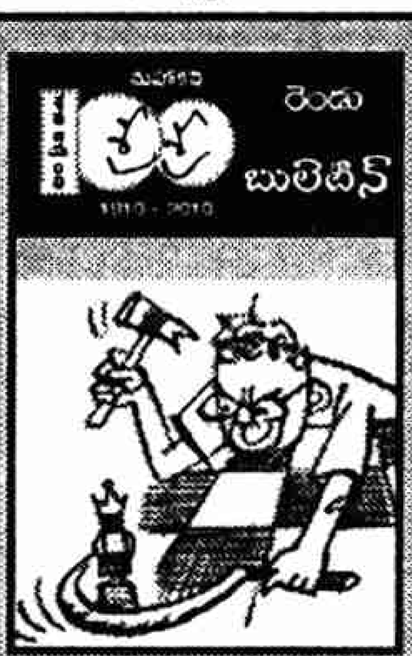
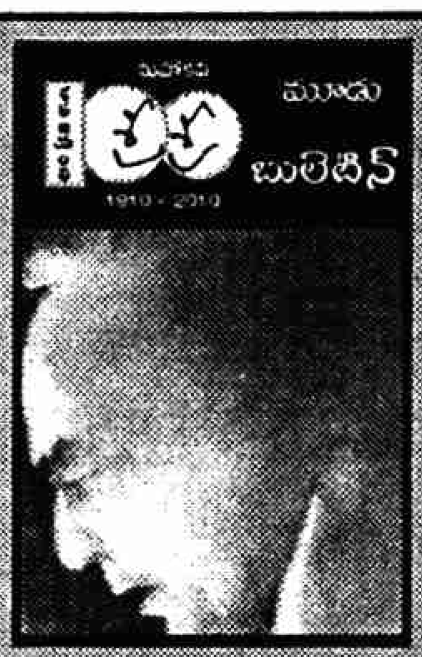
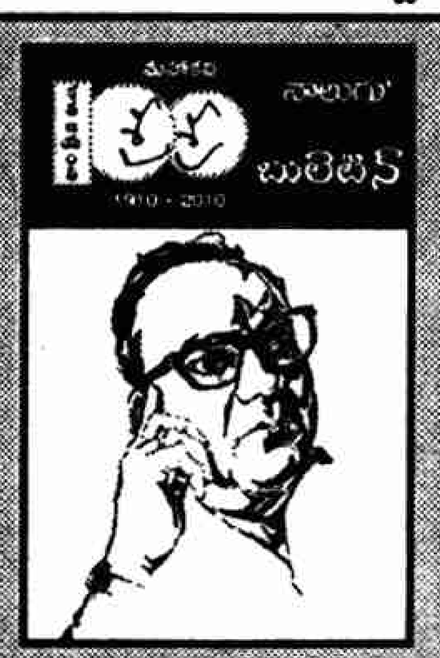

మరో ప్రపంచకవి - విషయాలూ... విశేషాలూ...

' మహాకవి శ్రీశ్రీ బులెటిన్ '

మూడు నెలలకోసారి - నిరంతరం ఉచితంగా పొందడానికి

పోస్టేజి నిమిత్తం రు100/- పంపి మీ చిరునామా నమోదు చేసుకోండి

వివరాలకు : సింగంపల్లి అశోక్ కుమార్, కన్వీనర్, శ్రీశ్రీ సాహిత్య నిధి, 305, ప్రగతి టవర్స్, వీరయ్య వీధి, మారుతీనగర్, విజయవాడ-520004.

E.mail:srisri_sahityanidhi@yahoo.com, Fax : 6697375 / Phone : 6617375, Mobile : 9848504649

తాను చేసే న్యాయమేమిటి? ఈ విషయంలో తనకెవరు సహాయం చేస్తారు? ఇలా పరి పరి విధాలుగా జడ్జీ ఆందోళన పడ్డాడు.

జడ్జిమెంటు రోజు వచ్చింది. ముద్దాయిని తన ప్రైవేటు గదిలోనికి రప్పించారు. ఒంటరిగా ముద్దాయి ఎదుట నిలబడ్డాడు. జడ్జీ కూచోమని కుర్చీ చూపించాడు. రామన్న చేతులు జోడించి కూచోడానికి నిరాకరించాడు. ఆ మర్యాదకు రామన్న ముగ్ధుడైనాడు.

జడ్జీ - రామన్నా, చాలా కేసులు విచారించాను. చాలామంది నేరస్థుల్ని చూచాను. కాని నీలాంటి నేరస్థుడిని గానీ, ఇలాంటి నేరాన్ని గానీ చూడలేదు.

ముద్దాయి - చిత్తం.

"నువ్వు నిజంగా ఈ నేరం చేశావా?"

"నేరస్థుడి నేనండీ!"

"అది కాదోయ్! నువ్వు నీ చేతుల్తో నీ కొడుకును చంపేవా అంటాను."

"అపరాధం నాదే ప్రభూ."

"మాటకు మాట సూటిగా చెప్పవోయ్!"

"చెప్పడానికేముందయ్యా! నేనే నేరస్థుడిని"

ఆ మాటల్లో ఏదో మడత గోచరిస్తూనే వుంది జడ్జీకి. చివరికి కొంచెం నిస్పృహతో -

"ఏమోయి రామన్నా! ఈ ప్రశ్నలన్నీ నేను నా ఉద్యోగం హోదాతో వెయ్యడం లేదు. అలా వేస్తే కోర్టులోనే అడుగుదును. నీ ప్రవర్తనలో నాకేదో చిత్రం కనిపించే ఒక పెద్ద మనిషి అడిగినట్లడుగుతున్నాను. అంతేకాదు. నీ విషయమైన సత్యం తెలుసుకోకపోతే అపరాధిని నేనవుతాను."

జడ్జీ మాటల్లో సౌజన్యత,అభ్యర్థిత్వం రామన్నను కరిగించినాయి. బందోబస్తుగా కట్టివేయబడిన దుఃఖానికి కట్టలు తెగిపోయినాయి. పాతాళ జలకు గడ్డపార తగిలితే నీరుబికినట్లు దుఃఖం ఉబికి వచ్చింది. కన్నీరు ధారగట్టింది. రామన్న తల వంచినాడు. గద్గద స్వరంతో "ప్రభూ! ఈ దీనుడింత గౌరవానికి, ఇంతటి ఆలనకు అర్హుడు కాడు"

"రామన్నా! ఆ ప్రసక్తి వదిలెయ్యి. నీ గాథ ఉన్నదున్నట్టు చెప్పు. నన్నన్యాయ పంథాలోనికి పోనీయకు. ఆ పాపం నా -కొడిగట్టకు"।

ఆ మాటలు రామన్న హృదయానికి తగిలేయి. ఏనాటి క్రిందనో వదిలిపెట్టిన ఆప్తమిత్రుడు తిరిగి వచ్చిన తృప్తి తోచింది. ఇక తన గుట్టు దాచలేక పోయినాడు.

"ప్రభూ ! ఈ నిర్భాగ్యుని కథ నిశ్శేషంగా వినండి. ఇంతటి ఆప్యాయతతోనూ, ధర్మచింతతోనూ తామడిగినప్పుడు చెప్పకపోతే ధర్మం నన్ను హర్షించదు. ఇదివరకు చేసిన నేరం కంటే ఎక్కువవుతుంది."

జడ్జీ మాటాడకుండా వింటున్నాడు.....

"తమరు చిత్తగిస్తే మా పరగణాలో నేను పెద్ద సంసారుల్లో లెక్కండి. మీ దయవల్ల పెద్దలిచ్చినదే నూరెకరాలు కొండ్రా, దానితో బాటూ తోటా దొడ్డీ సమస్తం లోటు లేకుండా ఉన్నాయి. కుటుంబం చాలా సాంప్రదాయమైన కుటుంబమండీ ! నేను పెద్దలప్పజెప్పిన వసతిని వృద్ధి చేస్తూ కుటుంబ సాంప్రదాయాన్ని కాపాడుతూ వచ్చానండీ ! నిజానికి ఆ ప్రాంతంలో మంచొచ్చినా చెడ్డొచ్చినా నా చేతి మీదుగా నడుస్తోందండీ."

"అవునవును. విన్నా అదంతా. అందుకే నాకు మరీ చిక్కు వచ్చింది."

"చిత్తం, వాస్తవానికి నాకు నా స్వంత వ్యవహారాలు దిద్దుకొనేందుకే తీరుబడుండేది కాదండి. పబ్లికు వ్యవహారలతోటే రోజంతా సరిపోయేది. ఇంతెందుకు స్వామీ? నా మాటే మాటగా చెల్లిపోయింది ఇన్నినాళ్ళున్నూ, కానీ ఇంట్లో మాత్రం ఒక్క లోటుండేదండి. చాలాకాలం వరకూ సంతానం కలుగలేదండి. భార్య కాపురానికొచ్చిన రెండు మూడు సంవత్సరాల నుంచీ ఆ లోటు కనుపించడం ప్రారంభమైంది. ఈ లోపాన్ని గురించిన బాధ మొట్టమొదట మా ముసలమ్మతో ప్రారంభమై క్రమంగా నా భార్యకు పాకింది. లోకవ్యవహారాల్లో నిమగ్నుడనైన నేను కొంత మొండికెత్తినా అప్రయత్నంగా నాకు ఇదొక లోపంగానే కనుపడి మనస్సుకు బాధ కలిగిస్తూ ఉండేది. సహజంగా ఇంటి వ్యవహారాల్లో ముక్తసరిగా ఉండే అలవాటు వల్ల ఈ బాధను మ్రింగేసేవాడిని. మా ముసలమ్మ మాట అలా ఉండగా ఈ వాంఛ నాకూ నా భార్యకూ కూడా ఆవేదనగా పరిణమించింది. కాని ఆ విషయమైన ప్రస్తావన చేయడానికి గాని, ఒకరి బాధ ఒకరితో చెప్పుకోవడానికి గాని మేము సాహసించలేదు. క్రమంగా మా జీవితంలో మాంద్యం ఏర్పడింది గాని జీవితం మాత్రం యంత్రవతుగా నడచిపోయింది. నా భార్య అనేక నోములు నోచింది. మందులూ మాకులూ సేవించింది. నేను ఆ ఆవేదన మనస్సును బాధించకుండా ఉండాలని లోక వ్యవహారాల్లోనూ, ఏదో ధర్మ కార్యాల్లోనూ నిమగ్నుడనయ్యే వాడిని. ఇలాంటి స్థితిలో నాకు నలభై సంవత్సరాల వయస్సు వచ్చేటప్పటికి మా అదృష్టం పండిందను కున్న రోజులు వచ్చాయి. నా భార్య గర్భిణి అవడం నాకు భార్య యెడల కొత్త మమకారం కలగడం తటస్థించింది. ఈశ్వరుని కృపవల్ల నాకు కుమారుడు పుట్టేడు. బ్రహ్మాండమైన సంతోషంతో ఉత్సవం చేసుకుని మా తండ్రి రామయ్య పేరు పెట్టుకుని జన్మసార్థకమైనదని సంతోషించాము. అతి అపు రూపంగా పెంచాము.... కుర్రవానికి పది సంవత్సరాలొచ్చాయి. చదువు కప్పచెప్పేను. అందులో ఏమీ చురుకు కనుపడలేదు. చదువుకేమి బుద్ధి ప్రధానం కదా, అది తిన్నగా ఉంటే అంతే చాలనుకుని సరిపెట్టుకున్నా. కాని రోజు రోజూ అదీ అనుమానంలో పడింది. అసలే నాది ముక్తసరి స్వభావం. అందులోనూ లేక లేక కలిగిన ఆ నలుసును గట్టిగా మందలించలేకపోయాను.

కుర్రవాడికి పద్దెనిమిదేళ్ళు వచ్చాయి. చదువు అట్టే అబ్బలేదని లోపల నాకు బాధ ఉండేది. కాని ఎవరి కర్మ వాళ్ళది. చదువుకోడానికి నేను అవకాశాలు ఇచ్చాను కదా. అంతకంటే నేనేం చెయ్యను అని సంతృప్తి పరుచుకునేవాడిని. మా నాయనెంత చదువు చదువుకున్నాడు? నేనెంత చదువుకున్నాను, కాని నా ఆశలన్నీ విఫలమైనాయి, నీతుంటే చాలనుకున్న ఆశ కూడా విఫలమైపోయింది." రామన్నకు నిస్పృహతో కూడిన వెర్రి దుఃఖం పొంగి మాటాడలేక పోయాడు. కాస్సేపటికి సంబాళించుకున్నాడు.

"నా కొడుకు కొంచెం త్రాగుతున్నాడని, పోకిరీ స్నేహాలు పట్టి జూదం జులాయితనంలోకి దిగేడనీ కర్ణాకర్ణిగా వింటూ వచ్చాను. కాని ఎవ్వరూ నాతో మాత్రం చెప్పేవారు కారు. తల్లి ఒకటి రెండుసార్లు 'అబ్బాయి చెడ్డస్నేహాలు చేస్తున్నాడట, మందలించమని' చెప్పుతూ వచ్చింది. 'మనబంగారం మంచిదైతే సరి' అని నీళ్లు నమిలేశాను. అప్పుడప్పుడు చూచాయగా మందలించే వాడిని. కొన్నిసార్లు ప్రత్యక్షంగా కూడా చెప్పి చూచాను. అంతకంటె చొరవ చెయ్యడం నా స్వభావం కాదు. చెయ్యలేకపోయాను. అంతే. తుదకు వాడి దుర్మార్గం బహిరంగంగా చెప్పుకోవడం దాకా వచ్చింది. నా పరువుకు కూడా తాకిడీ తగిలింది. లోక వ్యవహారాలు గురించి మాట్లాడుతూ కొందరు 'ఊరందరికీ పంచాంగాలు చెప్పచ్చు. తనదాకా వస్తే తెలుస్తుంది.' అని వ్యంగ్యంగా దెబ్బలు కొట్టడం ప్రారంభించారు. మరికొందరు ప్రత్యక్షంగానే 'లోకానికంతా చెప్తావు నీతులు. నీ కొడుకుని సర్దుకోవేం?' అని చెప్పుతూ వచ్చారు. అలాంటి రోజున కొడుకు మీద చిరాకు పడడం తప్ప ఏమీ చెయ్యలేకపోయినాను. చేసే అదును కూడా తప్పిపోయిందేమో. అప్పటికప్పుడే నా పరువు కొన్ని అంతరాలు పడిపోయింది. కొద్ది రోజుల క్రిందట కొందరు పెద్దమనుష్యులు నాయింటికొచ్చి నేను నా పలుకుబడిని దుర్వినియోగం చేస్తున్నానని, కొడుకుని అచ్చోసి ఊరిమీదకు వదిలిపెట్టేననీ, వాడి ప్రవర్తనకి బాధ్యత నాదే అని ఘట్టిగా చెప్పేరు. అప్పటికప్పుడే వాని ఆకతాయితనం మితిమీరింది. నాకు శరీరం నీరై పోయింది. మాటాడలేకపోయాను. మౌనంతో నా అపరాధాన్ని అంగీకరించాను. నా ప్రారబ్ధాన్ని నిందించుకున్నాను. కొడుకు కోసం ఉబలాటపడినంత కాలంలో వెయ్యోవంతు కాలం పట్టలేదు ద్వేషం

కలగడానికి. కొడుకును గట్టిగా మందలించాను. కాని వ్యవహారం ముదిరిపోయింది. కట్టు తప్పింది. నన్నే ధిక్కరించాడు..... ఇకనెందుకు?..... ఆఖరురోజు కథ చెప్తాను. సాయంకాలం ఇంటికొచ్చేసరికి పడమటి వీధి పెద్దమనిషి అతి ఆవేశంతో వచ్చి నన్ను అనరాని మాట అన్నాడు. అనడానికి సబబుంది. పడడానికి నేను అన్ని విధాలా అర్హుడనైనాను. ఆయన ఆడుబిడ్డను నా నిర్భాగ్యుడు అగౌరవం చేశాడు. వాళ్ళు నలుగురూ మెత్తగా సున్నంలోకి ఎముక లేకుండా వాడిని తన్నేరు. అంతటితో ఆగక వాడి మీద కేసు బనాయించి నాతో చెప్పడానికొచ్చారు. మరునాడు పోలీసులు వాడిని అరెస్టు చేయడమే తరువాయి. నా యోగ్యత, నా కుటుంబ సాంప్రదాయం, ఆకాడి కొచ్చాయి. వాళ్లు తీవ్రంగా నన్ను తిడుతుంటే సిగ్గుచేత నేను భరిస్తే అది గూడ వాళ్ళు అపార్థమే చేసుకున్నారు. నా మెత్తదనమే ఊరి కుపద్రవమని ఎత్తి పొడిచారు. నా శరీరమంతా పోట్లు పొడిచినట్టయింది. హృదయం కుమిలి పోయింది. వాళ్ళను సమాధానపరచి చావడిలో కుర్చీలో పడ్డాను. పొంగి వస్తున్న దుఃఖాన్ని ఆవేశాన్ని ఆపుకున్నాను. నా భార్య భోజనానికి పిలవడానికొచ్చి నా వాలకం గ్రహించింది. జరుగనున్న సంగతి చెప్పేసరికి 'అదునులో అదలించకపోతే ఏమవుతుంది. అనుభవించాలి' అంది. ఆమె కూడా ఆ బాధ్యత నా నెత్తినే వేసింది. ఆ రాత్రి నా కొడుకు ఇంటికొచ్చేదాక వాకిట్లోనే కనిపెట్టుకున్నాను. రాత్రి తొమ్మిది పది గంటలమధ్య తూలుతూ వచ్చాడు. కళ్లు జ్యోతుల్లా ఉన్నాయి. నాకేసి చూడకుండానే గభాలున తన గదిలోకి ఒక్క చెంగున దాటేడు. ఒక్కక్షణం నిదానించి లోపలికెళ్ళేను.

"ఏమబ్బాయి ! ఏం పనిది?" అన్నాను.

"ఏం"

"నీ కుటుంబ సాంప్రదాయమేమిటి? నీ అంతస్తేమిటి? నువ్వు చేస్తున్న పనేమిటి?"

"......................."

"కళ్లల్లా ఉన్నాయేం?"

"త్రాగుడు....."

ధోరణి ముదిరిపోయింది. ఇదివరకెన్నడూ ఇల్లాంటి బహిరంగ ధిక్కారం లేదు. ఇక అలాంటి ప్రశ్న వేస్తే మాట దక్కేటట్లు లేదు.

"సాయంత్రమేదో అల్లరి జరిగిందటగా?"

"అవును. మామూలు అల్లరే. కొత్తేమిటి?"

"నిన్ను అరెస్టుగూడా చేస్తారటగా?"

"నన్నెవ్వరూ అరెస్టు చేయలేరు?"

"ఏం?"

"ఎవరికీ అందనుగా ! మానవ మాత్రుడి తరంగాదు."

"అబ్బాయీ.... ఏమిటీ నీ కీ కర్మం?"

"ఇప్పుడిక మాట్లాడకు..... ఇప్పుడు చెప్పి లాభం లేదు. అసలు నువ్వేకారణం నా స్థితికి"

"నేనా ! ఏం?"

"ముమ్మాటికీ నువ్వే. నువ్వే"

వాడి కంఠంలోంచి ఆ మాటలు పిడుగుల్లా పడ్డాయి.

"నేనేమి చేశాను ? నీకేమి తక్కువైంది.... ఇంతకూ నీ కర్మ ఇలా ఉంది....."

" నా కర్మా.... అవును. నీ కర్మ కూడా ఇల్లాగే ఉంది.... నాకేమీ లోటు లేదు... నీ అలక్ష్యమే నన్నింత చేసింది."

నా హృదయం కలుక్కుమంది. అట్లే హృదయం చిక్కబట్టుకుని "నాయనా ! నీ మంచితనానికి నేనడ్డొచ్చానా?" అని అడిగేను.

"అడ్డుకూడా రావాలీ ! నాకు తండ్రి సహాయం కావలసిన రోజుల్లో నీకు తీరిక లేదు. ఊరి వ్యవహారాలన్నీ చక్కదిద్దగలిగేవు గాని నా బ్రతుకు దిద్దలేక పోయినావు. నా కర్మకు నన్ను ఇదివరకు వదిలి పెట్టనే వదలిపెట్టేవు. ఇక ముందరా వదిలిపెట్టు" అని బావురుమని ఏడ్చి తల అటు త్రిప్పుకున్నాడు. ఆ స్థితిలో మాట్లాడి ప్రయోజనం లేదని నేను పొంగుతూన్న దుఃఖాన్ని సంబాళించుకోలేక బయటికొచ్చాను. 'నువ్వే బాధ్యుడవు, నా కర్మానికి నన్నొదిలిపెట్టు' అనే మాటలు నా చెవుల్లో గింగిరుమంటున్నాయి. అప్పుడే కాదు ఇప్పటికీనీ. ఒక్క ఝామయినాక కొంచెం మూలుగు వినిపించింది. ఏమోనని లోపలికెళ్ళి చూసేసరికి గుండె గుభేలుమంది. కుర్రవాడు మరణావస్థలో ఉన్నాడు. మంచంమీద ఏదో సీసా ఉంది. అరవబోతే నోరు రాలేదు. నోరు తడబడుతూ 'నాన్నా, నన్ను శాంతంగా చచ్చిపోనియ్యి. ఇదే నువ్వు చేసే ఉపకారం. నలుగురినీ పిలిచి నా బ్రతుకల్లరి చెయ్యకు. ఒక్కక్షణం....నా కర్మ.... నీ కర్మ.... కుటుంబానికింక కళంకం లేదు.' అంటూనే ఒక్క క్షణంలో నా చేతుల్లోనే ప్రాణం విడిచాడు. ఇక దాచటానికేముంది? గొల్లుమని తల్లిని పిలిచాను. ఆమె గొల్లుమని కూలింది కొడుకుమీద. తర్వాత ఏముంది? ఏడ్పులు, పెడబొబ్బలు, వాడి కోరిక ప్రకారం బ్రతుకల్లరి చేయకుండా నలుగురినీ పిలిచి ప్రొద్దున్నే ఈ చేత్తోటే దుమ్ము చేసొచ్చాను" అని బావురుమని ఏడ్చాడు. మాట తొణకలేదు.

అప్రయత్నంగా జడ్జీగారి కంటికొలకుల్లో నీటిబిందువులు క్రమంగా చేరుకుని చెక్కిళ్ళమీదికి ప్రవహించాయి. ఒక్క క్షణమాగి,

"రామన్నా ! అయితే నువ్వెందుకిలా వచ్చావు? ఈ కేసేమిటి?"

"అయ్యా, చేయవలసిన తంతంతా జరిపించాక ఇల్లు వల్లకాడుగా కనుపించింది. అనుక్షణం 'నువ్వే బాధ్యుడవు! ఊరంతా చక్కపెట్టేవు. కొడుకు బ్రతుకు దిద్దుకోలేకపోయావు' అనే మాటలు హృదయానికి శూలాల్లా గ్రుచ్చుకొన్నాయి. అట్టే ఆలోచిస్తే అందులో సత్యమున్నట్లు తోచింది. చిన్నప్పుడు గారాబం చేత, మధ్యకాలంలో తీరిక లేక, కొంచెం ముదురు పట్టాక అహంకారంతో కూడిన ప్రతిష్ఠ చేత వాడి బ్రతుకును గురించి పుచ్చుకోవలసిన జాగ్రత్త పుచ్చుకోలేదు. చేతులారా కొడుకును చంపుకున్నాను. ప్రపంచం అంధకారమైంది. బ్రతుకుమీద సుతరాం ఇష్టంలేదు. నూతిలోనో గోతిలోనోపడి ప్రాణం పోగొట్టుకోవడానికి అహంకారం, ప్రతిష్ఠ అడ్డమొచ్చాయి. తరువాత గాథ నే చెప్పనక్కరలేదు. నాకు బ్రతుకు ఒక్కక్షణం ఒక్క యుగంలా ఉంది.... అపరాధిని..... నన్ను వదలకండి... నా ఆవేదనను త్వరలో ముగించండి...." అని సాష్టాంగ నమస్కారం చేశాడు రామన్న జడ్జీగారికి.

✿ ✿ ✿

పదకొండు గంటలకు సమావేశం కావాలసిన కోర్టు నాలుగు గంటలకు వాయిదా వేయబడింది. ముద్దాయితో జడ్జి ప్రైవేటు రూములో మాట్లాడే అపూర్వవిషయాన్ని గురించి కోర్టు ఆవరణలో కొంత లావాదేవీలు జరిగాయి. నాలుగు గంటలకు జడ్జీ ముద్దాయిని నిర్ధోషినిగా నిర్ణయిస్తూ తీర్పు చెప్పేడు. జడ్జిమెంటుతో రామన్న గాథ యావత్తూ ఉదాహరించిన తన అపూర్వ చర్యను సమర్థించుకున్నాడు. మామూలుగా విడుదలైన కూనీకేసు ముద్దాయిల్లాగ రామన్న ఎగిరి గంతెయ్యలేదు. నిస్పృహ, ఆశాభంగం అతని ముఖంమీద తాండవించినాయి. గ్రుడ్డివాడు తడుముకుంటూ నడచినట్లు డాకులో నుంచి బయటికొచ్చాడు. ఇల్లు, వాకిలి లేనివాడులాగ శూన్య ప్రపంచంలో పడ్డాడు. కోర్టులో రకరకాల సంచలనం కలిగింది. గజపతిరావు నాయుడు మాత్రం బ్రతుకు జీవుడా అని తల తడుముకున్నాడు.

✿ ✿ ✿

రామన్న ఎక్కడెక్కడ తిరిగి స్వగ్రామం ఎప్పుడెళ్ళేడో ఎవరికీ తెలియదు. ఒకరోజు తెల్లారేసరికి ఇల్లు తాళం వేసి ఉంది. లచ్చుమ్మ కూడా అంతర్ధానమై పోయింది. తన యావదాస్తికి ట్రస్టు ఏర్పాటు చేసి, దానికి సర్వాధికారాలతో రిటైరు కానున్న జడ్జిగిరిరావు పంతులును యజమానిగా చేసి, కొడుకు పేరిట 'శ్రీరామ శరణాలయం' అనే పేరుతో అనాథ బాలబాలికలకు శరణాలయాన్ని స్థాపించవలసినదిగా నిశ్చయించి, అందుకు తగిన కాగితాలను సక్రమంగా సృష్టించి వాటిని గిరిరావు పంతులుకు అందజేశాడు. అందులో వుత్తరోత్తరా కూడా తనపేరు ఎక్కడా రాకుండా నిషేధించుకున్నాడు.

✿ ✿ ✿

రామన్న దంపతుల జాడ ఎవరికీ తెలియలేదు. కాని అతనేర్పాటు చేసిన శరణాలయం విశేషమైన ఆడంబరం లేకుండా ఆ ఊళ్ళోనే అవిచ్ఛిన్నంగా సాగుతోంది.